

Nr 39.

Av herr **Berg, Robert**, *angående förbättrade löneförmåner för e. o. kontorsskrivaren C. H. Svensson.*

E. o. kontorsskrivaren av 1:a klass (kontorsföreståndaren) vid ingenjördepartementet Carl Hjalmar Svensson är född den 25/2 1880, antagen vid ingenjördepartementet till daglönare den 28/1 1897, har tjänstgjort som kontorsföreståndare å ingenjördepartementets redovisningskontor fr. o. m. den 1/2 1920, där han fortfarande är anställd. Dessförinnan hade han tjänstgjort som uppbördsman och redogörare vid arbetsgruppen I. L. (ingenjördepartementet), då bl. a. omfattande maskin-, filare-, kopparslagare-, plåtslagare- och bleckslageriverkstäderna samt smedjan och gjuteriet, under tiden 1/7 1914—31/1 1920. Uppbörden vid denna arbetsgrupp, troligen den största vid marinen, omfattade såväl vanligt förrådsmaterial av alla slag som alla verktyg vid hela ingenjördepartementet jämte övriga inventarier och arbetsmaskiner. Denna uppbörd var större och mera omfattande än de uppbörder, som i allmänhet numera bruka anförtros åt förrådsförvaltare vid marinen med löjtnants tjänsteställning. Den ovannämnda tiden som uppbördsman inföll, som framgår av förenämnda data, till största delen samtidigt med förra världskriget, vilket gjorde arbetet ytterligt ansträngande, vartill kom, att det s. k. Tenowska bokföringssystemet av år 1917 började att tillämpas vid marinen fr. o. m. den 1/1 1918 — en ytterligare utökning av den förut stora arbetsbördan under rätt lång tid både före och efter nämnda systems ikraftträdande. Uppbördsmännen svarade dessutom för primärbokföringen å arbetsgrupperna beträffande varvsarbetarnas avlöning samt material, utom förenämnda inventarier, maskiner och verktyg.

Då emellertid befattningen som kontorsföreståndare för redovisningskontoret vid ingenjördepartementet blev ledig, sökte och erhöll Svensson denna befattning fr. o. m. den 1/2 1920 bland många sökande, däribland flera från privata företag. Detta ansågs som en befordran, enär innehavaren av befattningen skulle inför departementschefen svara för värdeuträkning och avlöningsbokföring för departementets då till omkring ett 1 000-tal uppgående arbetare (nu cirka 1 600) samt bokföringen och redovisningen av anvisade medel å respektive anslagstitlar (nu med en omslutning av cirka 2 000 000 kronor per månad), förutom förekommande personaluppgifter, anställningar och avskedanden, pensionsärenden m. m. för arbetarestammen i fråga.

På grund härav var denna kontorsföreståndarbefattning inplacerad i 5:e lönegraden av marinförvaltningens provisoriska löneplan av år 1919. Denna

lönegrad var då den högsta inom löneplanen i fråga och berättigade till s. k. oreglerat dyrtidstillägg med år 1914 som basår. I densamma voro vid Karlskrona örlogsvarv endast inplacerade kontorsföreståndaren vid ingenjördepartementets chefskontor (kontrollanten) och kontorsföreståndaren för ingenjördepartementets redovisningskontor; övriga kontorsföreståndare voro inplacerade i 4:e lönegraden.

Då Kungl. Maj:t genom avlöningsreglemente (SFS nr 215) 1928 stadfäste ny löneplan för icke ordinarie befattningshavare (tjänstemän) vid försvarsväsendet, blev Svensson inplacerad i 15:e lönegraden som e. o. kontorskrivare av 1:a klass (kontorsföreståndare), som då var högsta placering för kontorspersonal, inklusive kontorsföreståndare. Detta motsvarade dock ej värdet av Svenssons föregående inplacering i marinförvaltningens provisoriska löneplan, dels av år 1919 och dels av år 1920, där Svensson var inplacerad som kontorsföreståndare, ej kontorsskrivare.

Hela denna löneplans (SFS 215/1928) nedsättning av tjänstemännens lönegradsplacering var orsakad av 1925 års försvarsorganisation. Framställning från personalen gjordes även omedelbart samt sedan vid upprepade tillfällen, men kunde givetvis ej föranleda någon åtgärd så länge den nyblivna försvarsinskränkningen kunde anses verka.

Enligt sv. förf.-saml. nr 215/1928 § 23 skulle dock arvoden tilldelas vissa e. o. tjänstemän, bland dem e. o. ritkontorsföreståndare och e. o. kontorsföreståndare vid ingenjördepartementet i Karlskrona med kronor 3 000: — per år för de förra och kronor 1 050: — för de senare. Av obekant anledning erhöll endast kontorsföreståndaren för expeditionen och affärskontoret (kontrollanten) förenämnda arvode, men icke kontorsföreståndaren för redovisnings- och avlöningskontoren, ehuru detta var och är det största kontoret med avseende på kontorspersonal och oaktat båda nämnda kontorsföreståndare fr. o. m. 1/7 1928 anställdes som e. o. kontorsskrivare av 1:a klass (kontorsföreståndare).

Det bör i detta sammanhang uppmärksammas att i förenämnda § 23 sv. förf.-saml. 215/28 singularisformen ritkontorsföreståndaren eller kontorsföreståndaren vid ingenjördepartementet i Karlskrona icke förekommer, utan pluralisformen ritkontorsföreståndare och kontorsföreståndare vid ingenjördepartementet i Karlskrona. Att förenämnda paragraf tolkats på sistnämnda sätt framgår av det förhållandet att vid sv. förf.-saml. nr 215/28 ikraftträdande det endast fanns en ritkontorsföreståndare vid ingenjördepartementet i Karlskrona, men att då ytterligare en ritkontorsföreståndare antogs år 1931, även denne fr. o. m. den 1/7 1933 erhöll det i författningen för ritkontorsföreståndare angivna arvodet kronor 3 000: — per år, vilket han innehade intill den 1 juli 1936, då han i likhet med de övriga, som hade arvoden, erhöll motsvarande lönegradsplacering.

Fr. o. m. 1/7 1936 gjordes en partiell revision av löneplanen sv. förf.-saml. 215/1928 enligt sv. förf.-saml. nr 2/1936, varigenom bl. a. förenämnda

arvoden bortfölo och vederbörande tjänstemän erhöilo högre lönegrads-placering som motsvarade de bortfallna arvoden.

Däri-genom att Svensson, oaktat de tydliga bestämmelserna i avlönings-reglementet, sv. förf.-saml. nr 215/1928 § 23, icke erhållit ifrå-gavarande ar-vode, som han varit berättigad till både på grund av sitt anställningsbevis och sin faktiska funktion i tjänsten, har han lidit så avsevärd pekuniär för-lust, att det måste anses oskäligt att en enskild tjänsteman på grund av en oförklarlig misstolkning av ett avlöningsreglemente skall bära densamma. Svenssons förlust på grund av ovan anförda förhållande uppgår under tiden 1/7 1928—30/6 1936 till kronor 8 400:—.

Härtill kommer emellertid den förlust som Svensson lidit däri-genom, att om han den 30/6 1936 haft ifrå-gavarande arvode hade hans lönegradsplace-ring med all sannolikhet skett i 18:e lönegraden, där kontorsföreståndaren för expeditionen och affärskontoret fr. o. m. den 1/7 1936 blev inplacerad enligt förenämnda sv. förf.-saml. nr 2/1936.

Utom den direkta förlusten i avlöning har dock denna sak en för ifrå-gavarande tjänsteman, som uppnår stadgad pensionsålder, 65 år, den 25/2 1945, en än allvarligare konsekvens, i det att pensionsunderlaget för e. o. kontorsskrivare av 1:a kl., 15:e lönegraden är kronor 3 528:— per år och för kontorsföreståndare 18:e lönegraden kronor 4 236:— per år, alltså en skillnad av kronor 708:— per år, eller inklusive dyrtids- och kristillägg kronor 927:— per år.

För att tillrättalägga missförhållandet med kontorsföreståndarens vid ingenjördepartementets redovisningskontor lönegrads-placering har chefen för Karlskrona örlogsvarv i sitt förslag till arbetsplan till marinförvaltningen fr. o. m. budgetåret 1939/40 och sedan varje budgetår gjort framställning bl. a. om att den befattning Svensson bestritt och fortfarande bestrider måtte inplaceras i 17:e lönegraden i gällande avlöningsreglemente sv. förf.-saml. nr 276/1939. Framställningarna i fråga lära dock icke föranlett någon annan marinförvaltningens åtgärd än att ärendet remitterats till finansdeparte-mentet där utredning sedan längre tid läser ha pågått om en allmän revision av tjänsteförteckningarna vid statens verk.

Svensson har själv i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse av den 24 mars 1943 i underdånighet hemställt att Kungl. Maj:t måtte, med hänsyn till hans långa tjänstetid och snart inträffande pensionsålder, bringa frågan om hans inplacering i lönereglementet sv. förf.-saml. 276/1939 till avgörande i en-lighet med vad chefen för Karlskrona örlogsvarv i sitt statförslag flera gån-ger föreslagit.

Kungl. marinförvaltningen har över framställningen avgivit yttrande den 20 april 1943, varav framgår att marinförvaltningen i sak anser framställ-ningen befogad, men att med hänsyn till örlogsvarvens förestående omorga-nisation och rådande lönestopp marinförvaltningen icke kunde f. n. till-styrka en ändring i löneställningen. — På grund härav fann Kungl. Maj:t att framställningen icke kunde föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Det synes dock, oavsett frågan om lönegradsuppflyttning för Svensson, att han, i enlighet med stadgandet i sv. förf.-saml. nr 215/1928 § 23, fr. o. m. den 1 juli 1928 intill den 1 juli 1936, har en tydlig och klar fordran på kronan av kronor 1 050: — per år, enär han, enligt såväl antagningsbevis som utdrag ur rulla varit och är kontorsföreståndare vid ingenjördepartementet i Karlskrona och att en sådan fordran icke kan omintetgöras av senare utfärdat lönestopp.

På grund av vad som sålunda anförts får jag föreslå,

att riksdagen ville besluta att till e. o. kontorsföreståndaren vid ingenjördepartementets redovisningskontor, Karlskrona örlogsvarv, Carl Hjalmar Svensson, låta utbetala det arvode av kronor 1 050: — per år fr. o. m. den 1 juli 1928 intill den 1 juli 1936, som angives i sv. förf.-saml. nr 215/1928 § 23, samt att Svensson, efter det förenämnda arvode upphört den 1/7 1936, sv. förf.-saml. nr 2/1936, måtte fr. o. m. den 1/7 1939, i enlighet med tidigare av chefen för Karlskrona örlogsvarv till marinförvaltningen i förslag till arbetsplan lämnat förslag, inplaceras i 17:e lönegraden enligt sv. förf.-saml. nr 276/1939 mot erläggandet av erforderliga retroaktiva pensions- och familjepensionsavgifter.

Med ovanstående ersättning har Svensson förklarat sig fullt tillfredsställd, ehuru denna rätteligen, med stöd av ovan angivna sakförhållande, kunde ha uppgått till betydligt större belopp, men då Svensson anser, att den förbättring bl. a. i pensionsförhållandena, som under flera år ställts i utsikt, enligt förslag från vederbörande myndighet till marinförvaltningen, genom bifall till hans anhållan om retroaktiv inplacering i 17:e lönegraden, i enlighet med chefens för Karlskrona örlogsvarv förslag, tillsammans med ersättning för förenämnda arvode under tiden 1/7 1928—1/7 1936, utgör, även moraliskt sett, tillräcklig kompensation, har han förklarat sig varken nu eller framgent skola göra några anspråk gällande utöver vad här ovan angivits.

Stockholm den 18 januari 1944.

Rob. Berg.